

Městský úřad Veselí nad Moravou

tř. Masarykova 119

odbor životního prostředí a územního plánování

váš dopis zn.: 68244/ENV/13
ze dne: 15.10.2013

naše č.j.: MVNM/35468/2013
naše sp.zn.: S-MVNM/35245/2013

vyřizuje: Ing.Bc. Petr Michna
tel.: 518 670 240
e-mail: michna@veseli-nad-moravou.cz

datum: 13.11.2013
místo odeslání: Veselí nad Moravou

Ministerstvo životního prostředí
Odbor posuzování vlivů na životní prostředí
Vršovická 65
10010 Praha 10 - Vršovice

Vyjádření MěÚ Veselí nad Moravou, odboru životního prostředí a územního plánování k dokumentaci o hodnocení vlivu záměru „TĚŽBA A ÚPRAVA ŠTĚRKOPÍSKU V UHERSKÉM OSTROHU 2“ na životní prostředí, vyhotovené v září 2013 Ing. Pavlou Židkovou, osvědčení č.j. 34671/ENV/11.

Podáním doručeným zdejšímu úřadu 21.10.2013, jste zaslali Městskému úřadu Veselí nad Moravou, odboru životního prostředí a územního plánování, jakožto dotčenému správnímu úřadu, dokumentaci o hodnocení vlivu záměru „TĚŽBA A ÚPRAVA ŠTĚRKOPÍSKU V UHERSKÉM OSTROHU 2“ na životní prostředí. Oznamovatelem záměru je firma František Jampílek, se sídlem Na Pruhy 335, 25089 Lázně Toušeň, IČ: 49495950.

Záměr obsahuje návrh na **stanovení dobývacího prostoru na ploše 50,122 ha** (vymezený hloubkově na kótu 158 m n.m.) **s plochou pro těžbu cca 30 ha**, s geologickými zásobami v dobývacím prostoru 3071500 m³ a s vytěžitelnými zásobami 2430000 m³, a návrh na hornickou činnost – **těžbu štěrkopísku po dobu 20 let s roční těžbou 200000 tun**. Záměr má být umístěn v obcích Uherský Ostroh a Moravský Písek. Potřeba těžby štěrkopísku je zdůvodňována existencí ložiska štěrkopísku č. 3 012 200. Štěrkopísek má být dobýván z obnažené podzemní vody plovoucím pontonovým drapákovým bagrem s objemem drapáku 4 – 5 m³ na jednu etáž o mocnosti 10 m, plovoucími dopravníkovými pásy pak má být dopravován na břeh k úpravně. Na úpravně má být štěrkopísek drcen, prán a tříděn. Prací voda má být po odsazení vypouštěna zpět do těžebního jezera. Po vytřídění má být štěrkopísek dopravován na zemní skládky, odkud má být nakládán kolovým nakladačem na velkokapacitní nákladní vozidla a expedován zákazníkům – po stávající obslužné polní cestě Povodí Moravy a.s. podél pravého břehu Odlehčovacího ramene řeky Moravy až k silnici I/54, kde se má doprava dělit do směrů na Veselí nad Moravou (50%) a Moravský Písek (50%). Po vytěžení má být dobývací prostor rekultivován na vodní plochu. Záměr byl již dvakrát posuzován v procesu EIA a v obou případech byl těsně před vydáním stanoviska oznamovatelem vzat zpět, v prvním případě zpracovaný posudek navrhoval příslušnému orgánu vydat negativní stanovisko.

Ložisko štěrkopísku se nachází v údolní nivě a v aktivní zóně záplavového území řeky Moravy, v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Kvarter řeky Moravy vyhlášené vládním nařízením č. 85/1981 Sb. a v ochranném pásmu zdroje podzemních vod „Bzenec-komplex“, který je strategickým a nenahraditelným zdrojem pitné vody (o vydatnosti více než 400 l/s), využívaným k hromadnému zásobování cca 120 tisíc obyvatel okresu Hodonín. Voda z tohoto zdroje má též výhledově sloužit k zásobování oblasti Hornácka, když obce v této oblasti dosud nejsou na skupinový vodovod napojeny (připravovaný Vodovod Hornácko).

Městský úřad Veselí nad Moravou Ú Veselí nad Moravou, odbor životního prostředí a územního plánování k předložené dokumentaci a jejím závěrům podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., sděluje zásadně **nesouhlasné vyjádření**, a to zejména z těchto důvodů:

1. Záměr není potřebný. Akutní nezbytnost těžby štěrkopísku v uvedené vodohospodářsky chráněné lokalitě se zahájením už v roce 2015, není nijak prokázána. Potřebu těžby štěrkopísku nelze odůvodňovat existencí ložiska štěrkopísku.
2. Záměr je v rozporu s územními plány obcí Uherský Ostroh a Moravský Písek.
3. Záměr těžby štěrkopísku je v rozporu s veřejným zájmem na ochraně strategického a nenahraditelného zdroje pitné vody „Bzenec-komplex“. Možná rizika a ohrožení tohoto vodního zdroje a ohrožení vod a vodních poměrů (viz čl. D.I.4 dokumentace), která by s sebou těžba štěrkopísku přinášela, jsou zejména z vodohospodářského hlediska naprosto nepřijatelná. S hodnocením těchto rizik jako „přijatelné“ a „nevýznamné“ zásadně nesouhlasíme. Ohrožení, která by realizace záměru představovala pro zajištěnost zásobování obyvatelstva správního obvodu ORP Veselí nad Moravou kvalitní pitnou vodou, jsou považována za hlavní hrozbu i v územně analytických podkladech (ÚAP), pořízených pro tento správní obvod podle stavebního zákona. Přerušování dodávky vody ze zdroje vody „Bzenec-komplex“ a nouzové zásobování veškerého obyvatelstva, napojeného na tento skupinový vodovod z náhradních zdrojů (které předložená dokumentace připouští), je z vodohospodářského hlediska naprosto nepřijatelné.
4. Záměr je v rozporu s ust. § 28 odst. 2 písm. e) zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, v platném znění (dále jen vodní zákon), který v CHOPAV zakazuje těžbu nerosty povrchovým způsobem, který by vedl k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod. Výjimku z tohoto zákazu by mohlo po předchozím souhlasu vlády povolit MŽP (viz ust. § 28 odst. 3 vodního zákona). V daném případě souhlas vlády ani výjimka ze strany MŽP udělena nebyla. Ust. § 2 odst. 1 písm. e) vládního nařízení č. 85/1981 Sb. stanoví, že v CHOPAV se zákaz těžby nevztahuje na těžbu štěrků, písků a štěrkopísků, budou-li časový postup a technologie těžby přizpůsobeny možnostem následného vodohospodářského využití prostoru ložiska. V dokumentaci však není prokázáno, že časový postup a technologie těžby budou přizpůsobeny možnostem následného vodohospodářského využití prostoru ložiska. S ohledem na situování těžby v ochranném pásmu zdroje vody využívaného k hromadnému zásobování obyvatelstva by případné vodohospodářské využívání prostoru ložiska muselo být přísně podřízeno ochrannému režimu již využívaného vodního zdroje. Nepovažujeme za možné, že by zde mohl být povolen jiný, než vodárenský odběr z těžebního jezera. O další vodárenský odběr vody v ochranném pásmu již existujícího a využívaného vodního zdroje, však v tomto případě není zájem a dokonce naopak – není zde žádoucí. V současné době tedy není vůbec známo, zda prostor ložiska bude možné vodohospodářsky využívat a tudíž ani nemůže být známo, zda a jak mohou být časový postup a technologie těžby přizpůsobeny následnému vodohospodářskému využívání. Úvaha o možném odběru vody pro závlahy je za této situace ryze účelová. Je zřejmé, že zpracovatelka dokumentace reálné možnosti následného vodohospodářského využívání ložiska neposuzovala, neboť je ani nezná. Podmínka dle § 2 odst. 1 písm. e) vládního nařízení č. 85/1981 Sb. tak není splněna.
5. Záměr je v rozporu s ochranným režimem v ochranném pásmu zdroje vody „Bzenec-komplex“, vyhlášeného rozhodnutím bývalého ONV Hodonín, odboru VLHZ, ze dne 01.03.1989 č.j.: Vod-1299-1988/1989/Ku-235. Toto rozhodnutí požaduje v ochranném pásmu II. st. vnějším dodržování „Zásad režimu činností v PHO“, jímž byla tehdy platná hygienická Směrnice HE51/79 o základních hygienických zásadách pro stanovení, vymezení a využívání ochranných pásem vodních zdrojů určených k hromadnému zásobování pitnou a užitkovou vodou a pro zřizování vodárenských nádrží (č.j. HEM-324.2.-1.9.1978), která v příloze 1. části B, pod bodem 22 stanoví: *...“Důlní činnost, těžba kamene a zemín, veškeré zemní práce, vrty, hloubení příkopů, kanalizace, dále všechna instalace podzemních potrubí (např. plynovody) se povolí nebo k ní dá souhlas příslušný orgán státní správy ve vnější části pásma hygienické ochrany 2. stupně jen za předpokladu*

kladného odborného hydrogeologického posudku a provedení účinných zabezpečujících technických opatření; k instalaci produktovodů toxických a škodlivých látek nelze dát souhlas“... Ochranný režim dle zmíněné hygienické směrnice v ochranném pásmu „Bzenec-komplex“ stále platí. Záměr tedy je v rozporu s účelem vodního zákona dle jeho ust. § 1 odst. 1, v rozporu s ust. § 29 odst. 1 a s ust. 30 odst. 1 vodního zákona, i v rozporu se zájmy sledovanými zmíněným rozhodnutím bývalého ONV Hodonín, odboru VLHZ, o vyhlášení ochranného pásma zdroje vody „Bzenec – komplex“.

6. Zpracovatelka dokumentace uvádí, že území předpokládané těžebny se nachází v záplavovém území. V rozporu se skutečností pak dále tvrdí, že prý není v aktivní zóně záplavového území. Na základě této nepravdivé informace dochází k závěru, že záměr není v rozporu s vodním zákonem. Z ust. § 2 písm. e) vyhlášky č. 236/2002 Sb. zřejmě mylně dovozuje, že aktivní zóny záplavových území se vymezují pouze v zastavěných územích obcí a v územích určených k zástavbě podle územních plánů. Přitom zcela pomíjí ust. § 66 odst. 2 vodního zákona, které zní: *...“V zastavěných územích, v zastavitelných plochách podle územně plánovací dokumentace, případně podle potřeby v dalších územích, vymezí vodoprávní úřad na návrh správce vodního toku aktivní zónu záplavového území podle nebezpečnosti povodňových průtoků“*... V souladu se zmíněným ustanovením vodního zákona byla i v území předpokládané těžebny vymezena aktivní zóna záplavového území řeky Moravy a tuto skutečnost si lze jednoduše ověřit pouhým nahlédnutím do informačního vodohospodářského systému na portálu voda na adrese: http://heis.vuv.cz/data/spusteni/identchk.asp?typ=95&oblast=isvs_zapluz&kls=0. Území předpokládané těžby štěrkopísku je v aktivní zóně záplavového území řeky Moravy a to v aktivní zóně skutečné (území štěrkovny bude aktivně zaplavováno proudící vodou z přelivu přes PB hráz řeky Moravy pod jezem Nedakonice při průtoku Moravou nad 640 m³/s, což odpovídá průtoku asi Q₂₀), tak i v aktivní zóně formálně řádně vyhlášené, což je doloženo uvedenou informací z vodohospodářského informačního portálu. Jak potvrzuje i elaborát „Pískovna Uherský Ostroh – zhodnocení proudění povodňových vod“ (POYRY Enviroment a.s. Brno, Botanická 834/56, číslo zakázky 3A08129.32.Y01, květen 2008), realizace záměru by negativně ovlivnila odtokové poměry v aktivní zóně záplavového území řeky Moravy. Poněvadž vodní zákon v ust. § 67 odst. 2 zakazuje těžit nerosty a provádět terénní úpravy způsobem zhoršujícím odtok povrchových vod, zcela nepochybně záměr je v rozporu se zmíněným ustanovením vodního zákona.
7. Nevratný zábor 30 ha zemědělských pozemků ve II. a IV. třídě ochrany, navíc ve vodohospodářsky chráněné oblasti, považujeme za nepřijatelný, neboť je v rozporu se zásadami ochrany zemědělského půdního fondu dle ust. § 4 zákona č. 334/1992 Sb. V dokumentaci není navrhovaný zábor zemědělské půdy nijak odůvodněn, je pouze uvedeno, že odnětí je nevyhnutelné. V zájmu ochrany zemědělské půdy tvrdíme opak – odnětí není nevyhnutelné.
8. Pokud jde o plánovaný způsob odvozu štěrkopísku ze štěrkovny, dokumentace o hodnocení vlivů obsahuje dvě varianty, ale k realizaci doporučuje napojení těžebny úpravou stávající obslužné polní cesty ve vlastnictví povodí Moravy, s.p. (na k.ú. Moravský Písek p.č. 3638) na silnici I/54 u mostu přes Odlehčovací rameno řeky Moravy. V podmínkách pro fázi přípravy se navrhuje konstrukci této komunikace řešit tak, aby odpovídala předpokládané hmotnosti vozidel s náklady (což by snad mělo být samozřejmé u každé komunikace) a aby měla nepropustný povrch vypsávaný do odvodňovacího příkopu západně od komunikace (ve skutečnosti je příkop situován východně od komunikace), který má být nepropustný a jeho velikost má odpovídat zachycení 2-letého přivalového deště s intenzitou 15 minut. S uvedenou variantou vedení účelové komunikace na území správního obvodu ORP Veselí nad Moravou zásadně nesouhlasíme pro její rozpor s územními plány obcí Moravský Písek a Veselí nad Moravou a pro rozpor se zájmy ochrany vod. Uvedená navrhovaná podmínka navíc je nejasná, neřešící zásadní problém a je i nereálná, neboť není zřejmé, který odvodňovací příkop západně od komunikace má zpracovatelka dokumentace na mysli, není zřejmé kam má být voda z příkopu odváděna, není řešeno jak má být dosaženo jeho nepropustnosti a není řešeno jeho havarijní zabezpečení resp. čištění srážkových vod znečištěných splachy z účelové komunikace,

před jejich vypuštěním do jiných vod povrchových nebo podzemních (splachy z účelové komunikace mohou být znečištěny ropnými produkty příp. jinými závadnými látkami z provozu nákladních vozidel dopravujících štěrkopísek). Možný negativní vliv provozu na této účelové komunikaci na jakost povrchových a podzemních vod není v dokumentaci potřebným způsobem řešen a ani není odpovídajícím způsobem posouzen. Nebylo posouzeno ani možné ohrožení stability a bezpečnosti pravobřežní protipovodňové ochranné hráze Odlehčovacího ramene řeky Moravy intenzivní těžkou dopravou po navrhované nové účelové komunikaci (posouzení stability ochranné hráze je v dokumentaci uvedeno pouze ve vztahu k vlastní těžbě štěrkopísku).

9. Hodnocení negativního vlivu těžby štěrkopísku na kvalitu podzemní vody v jímacím území „Bzenec-komplex“ za povodňových stavů na řece Moravě, je v dokumentaci účelově podceněno.
10. V návrhu podmínek pro přípravu záměru není navržen žádný hospodárný a účelný způsob využití zemin skrytých z ploch trvalého záboru zemědělské půdy. Pokud je záměr, který je razantním a nevratným zásahem do krajiny a do krajinného rázu, v dokumentaci označován za změny v konečném důsledku pozitivní, lze zřejmě pochybovat o nepodjatosti zpracovatelky dokumentace.
11. Nesouhlasíme s názorem zpracovatelky dokumentace o tom, že vliv záměru na kvalitu ovzduší bude přijatelný. Správní území stavebních úřadů MěÚ Veselí nad Moravou i MěÚ Uherský Ostroh jsou aktuálně zařazena do oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší, tzn. že ovzduší v těchto oblastech je nadměrně zatíženo již v současné době. Realizace záměru by zvýšila jak hlukovou, tak zejména i imisní zátěž ovzduší suspendovanými částicemi a to zejména na přepravních trasách a v zastavěných územích obcí. Další zhoršování kvality ovzduší a dopravní a hlukové zátěže na území správního obvodu zdejšího úřadu je nepřijatelné.

Jak je zřejmé ze shora uvedeného, navrhované závěrečné doporučení zpracovatelky dokumentace, kdy **doporučuje záměr k realizaci ve variantě B s ročním objemem těžby 200 tis. t, hloubkovým omezením DP vedoucím k jeho vytěžení za 20 let a s účelovou komunikací vedenou podél Nové Moravy k silnici I/54**, nevychází ze spolehlivě zjištěného skutečného stavu věcí a nerespektuje princip předběžné opatrnosti. V některých ohledech je postaveno na nepravdivých tvrzeních a na pouhých předpokladech - že snad navrhovaná opatření budou beze zbytku naplněna. Některé předpoklady však, bohužel, z různých důvodů ve skutečnosti naplněny být nemusí. Některé důležité aspekty záměru zpracovatelka dokumentace pouze požaduje „dorešit“ v budoucnu, aniž by jejich negativní dopady na životní prostředí řádně posoudila, jak je její povinností.

Činnosti spojené s realizací záměru s sebou nesou rizika závažných havárií a naprosto nepřijatelná rizika ohrožení strategicky významného a nenahraditelného zdroje pitné vody, využívaného k hromadnému zásobování více než 100 tis. obyvatel okresu Hodonín pitnou vodou. Realizace záměru by měla prokazatelně negativní vlivy na vodní poměry ve vodohospodářsky chráněné oblasti a v aktivní zóně záplavového území (odstranění krycí vrstvy povodňových hlín a s tím spojené zvýšení zranitelnosti podzemních vod, zhoršení jakosti vody v těžebním jezeře biologickým oživením, zvětšený výpar, zvýšení zranitelnosti pozemních vod při povodňových stavech, zhoršení odtokových poměrů v údolní nivě Moravy při povodni, ohrožení vod úniky ropných produktů z vozidel při dopravě štěrku podél Nové Moravy) a též na kvalitu ovzduší. Některé zmíněné negativní vlivy na životní prostředí jsou v dokumentaci nedostatečně popsány a nedostatečně vyhodnoceny, některé jsou podceněny. Záměr je v rozporu s platnou legislativou i s platnými územními plány dotčených obcí. Veřejný zájem na ochraně jakosti podzemních vod a strategického zdroje vody „Bzenec-komplex“, sloužícího k hromadnému zásobování obyvatelstva okresu Hodonín pitnou vodou, v daném případě převažuje nad zájmem na těžbě štěrkopísku. Z uvedených důvodů **zásadně nesouhlasíme se závěry zpracovatelky dokumentace.**

Podle našeho názoru v daném případě jsou dány důvody pro odpis zásob ložiska štěrkopísku č. 3 012 200 podle ust. § 14a odst. 2 písm. c) horního zákona č. 44/1988 Sb., neboť s ohledem

na jeho situování v ochranném pásmu zmíněného zdroje pitné vody, je nelze vytěžit. Poněvadž podle ust. § 14b odst. 2 cit. zákona, návrh na odpis zásob výhradního ložiska mohou podat též příslušné orgány státní správy na úseku životního prostředí, vyzýváme ministerstvo, aby tuto možnost posoudilo. Opakované pokusy o stanovení dobývacího prostoru, opakované posuzování v procesu EIA a jiné aktivity směřující k zahájení těžby, je třeba zastavit, neboť jde o plýtvání energií i penězi. Po dobu existence a využívání zdroje vody „Bzenec-komplex“ k hromadnému zásobování obyvatelstva pitnou vodou zde těžbu štěrkopísku prostě nelze připustit a štěrkopísky je třeba využívat z jiných ložisek.

Ing. Bc. Petr Michna
vedoucí odboru